

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
(прізвище та ініціали)
« ____ » _____ 2018 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік та оподаткування»
(шифр та назва спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит та оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Бухгалтерський облік, контроль та аналіз доходів і витрат в бюджетних установах (на прикладі Одеської обласної ради)»**

Виконавець:

студентка VI курсу, групи M – 1

Кобзаренко Світлана Іванівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентиновна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	
1.1. Економічна сутність, визнання та класифікація доходів.....	6
1.2. Економічна сутність, визнання та класифікація витрат.....	15
1.3. Порядок формування бухгалтерського обліку доходів і витрат в бюджетних установах.....	23
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ РАДІ	
2.1. Загальна організаційна характеристика Одеської обласної ради.....	30
2.2. Особливості обліку доходів і витрат на досліджуваному об'єкті.....	34
2.3. Проблемні аспекти обліку та звітності в Одеській обласній раді	41
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	
3.1. Аналіз та економіко-математичне моделювання виконання кошторису в бюджетній установі	48
3.2. Державний фінансовий контроль обліку та звітності в бюджетних установах.....	57
3.3. Шляхи вдосконалення обліку доходів і витрат, аналізу та контролю.....	66
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	80

Актуальність теми полягає в тому, що доходи і витрати в бюджетних установах - це точка перетину інтересів усіх учасниками бюджетного процесу, які наділені бюджетними повноваженнями (правами та обов'язками з управління бюджетними коштами). У загальній системі бухгалтерського обліку бюджетних установ саме облік доходів і видатків є найскладнішим і найвідповідальнішим, який потребує найдокладнішого розроблення й опрацювання методологічної бази, системи контролю над наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів та виконання кошторису.

Бюджет посідає провідне місце у фінансовій системі кожної держави незалежно від політичної системи. Надання населенню суспільних благ стає однією з функцій органів місцевого самоврядування в економіці вільної конкуренції, фінансування яких здійснюється за рахунок бюджетів. Склад бюджетних доходів, їх структура органічно пов'язані з обсягами суспільного продукту і національного доходу і визначаються фінансовою політикою держави. Витратна частина бюджету призначена для фінансування загальнодержавних програм (інвестиційні, економічні, розвитку виробничої і соціальної інфраструктури та ін.). Бюджетні асигнування направляються у вигляді субсидій, кредитів, державних гарантій і поручительства для фінансової підтримки фермерських господарств, малих підприємств, житлового господарства тощо. Бюджет відіграє також важливу роль у соціальному захисті громадян, розвитку невиробничої сфери. Частину бюджетних коштів держава направляє на оборону, утримання правоохоронних органів, апарату управління та ін.

Таким чином, йдеться про великий обсяг державних фінансових ресурсів, які мають бути законно та ефективно витрачені. Перевірки використання коштів державного бюджету, які здійснює Рахункова палата, показали наявність великої кількості проблем.

Вищевикладене підтверджує актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи, так як дозволить внести деякі вдосконалення в організацію

бухгалтерського обліку і контролю доходів і витрат бюджетних коштів, шляхом внесення змін до ведення первинного, аналітичного та синтетичного обліку, порядку проведення контролю на підприємстві, розробки рекомендацій та заходів щодо усунення виявлених недоліків.

Метою даної кваліфікаційної роботи є виявлення шляхів удосконалення системи обліку та контролю доходів і витрат бюджетних установ на основі проведеного аналізу сучасного стану Одеської обласної ради (далі - ООР).

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **задачі**:

- 1) визначити сутність категорій доходів і витрат бюджетних установ, порядок її формування та законодавчого регулювання;
- 2) визначити особливості бухгалтерського обліку доходів та витрат в бюджетних установах на прикладі ООР;
- 4) дати оцінку стану системи зовнішнього контролю в бюджетній установі;
- 5) розкрити методику проведення аналізу обліку доходів та витрат;
- 6) запропонувати шляхів вдосконалення організаційно-методологічних положень обліку та контролю доходів і витрат в бюджетній установі.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є обліковий процес в бюджетних установах (на прикладі органу місцевого самоврядування ООР).

Предметом дослідження є організація обліку та контролю доходів та витрат в бюджетних установах.

Основними методами, які були використані для дослідження даної теми, є:

- метод економічного аналізу, який дозволив розкласти обліковий процес доходів і витрат бюджетних установ на окремі одиниці, визначивши сутність цих категорій, теоретичні основи та особливості порядку формування обліку;
 - метод синтезу, який з'єднає ці окремі одиниці в одне ціле;
- системний підхід розглядає організації обліку і контролю

бюджетних коштів у вигляді певної налагодженої системи бюджетного процесу;

- метод абстрагування формує ідеальну реформовану систему обліку бюджетних установ;
- метод порівняння, який буде завжди актуальним для нашої держави, адже ми намагаємося впровадити у національний бухгалтерський облік та звітність тенденції гармонізації стандартів на міжнародному рівні;
- історичний метод як важливий елемент поглибленого вивчення особливостей бюджетного обліку, дозволяє виявити суть проблемних аспектів і дає обґрунтовані рекомендації;
- економіко-математичне моделювання за допомогою кореляційно регресійного аналізу як міра впливу на ефективність виконання кошторису.

Матеріал викладено з урахуванням сучасних умов господарювання, змін чинних законодавчих та інструктивних актів України.

Інформаційною базою дослідження кваліфікаційної роботи є періодичні публікації, наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів, присвячені темі обліку оплати праці, нормативно-правова база у цій сфері, первинна документація операцій з оплати праці, фінансова, податкова звітність даного підприємства.

В процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра написана стаття «Фактичні видатки: проблемні аспекти обліку та звітності в бюджетних установах».

Висновки за розділом 3

Отже, ретельне вивчення форм і методів контролю за дотриманням законодавства при формуванні, затвердженні і виконанню бюджету – єдиний шлях підвищення професійного рівня ревізора, а також впливу контрольно-ревізійної роботи на зміцнення фінансової дисципліни в державі. По

досліджуваному питанню можна зробити висновок, що аналіз кошторису є не зайвим етапом в ревізійному процесі, а методом визначення ризиків порушень фінансово-бюджетної дисципліни. Для тих, хто вміє „читати” кошторис, план подальших ревізійних дій є чітким і зрозумілим.

Отримані результати моделювання можна широко використовувати при прийнятті управлінських рішень на підприємстві, проведенні програм оптимізації використання спеціального фонду. Програмні продукти, які були використані для створення моделі, мають безліч можливостей, які дозволять працівникам організації вибрати розумний підхід до прийняття відповідного рішення.

ВИСНОВКИ

Облік доходів і витрат бюджетних установ є важливими інструментами управління бюджетними коштами, які надають реальні переваги органам місцевого самоврядування, оскільки підвищують ефективність прийняття фінансових рішень, сприяють відкритості процесу управління і прозорості

прийняття рішень. Однак усе це можливо лише за умови високої якості цих процесів, методологічна база та програмна система є науково та економічно обґрунтованими, інакше їх застосування не дасть бажаних результатів. Серед системних недоліків в організації обліку доходів і витрат бюджетних установ в Україні в першу чергу слід назвати слабку методологічну базу. Тому продовження дослідження в контексті пошуку методів, які б повною мірою відповідали вимогам сьогодення, є перспективним.

Реформування системи обліку в бюджетній сфері з урахуванням вимог міжнародних стандартів забезпечить інформаційну підтримку всім зацікавленим користувачам, підвищить ефективність державного управління економічним розвитком суспільства, створить умови для ефективного функціонування бюджетних установ, а саме ефективного і доцільного використання надходжень.

Для вирішення проблем, що існують в обліку бюджетної сфери та проведення повноцінного реформування необхідна модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі з використанням інформаційних технологій. Реформування системи бухгалтерського обліку у бюджетній сфері за допомогою інформаційних технологій забезпечить перехід на єдині методологічні основи бухгалтерського обліку і звітності, створить уніфіковане організаційне та інформаційне забезпечення бюджетного обліку, також удосконалив систему внутрішнього контролю та аудиту в бюджетній сфері як основний фактор модернізації державного бухгалтерського обліку. Окреслені напрями реформування системи бухгалтерського обліку у бюджетній сфері та їх реалізація посилять бухгалтерський облік в бюджетній сфері та дозволять забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів держави.

Для удосконалення системи контролю і аналізу обліку у цілому бюджетних установах пропонуємо такі шляхи її удосконалення:

- вибір оптимальної за складом і обсягом облікової інформації, яка забезпечить реалізацію тих завдань, які поставлені перед обліком, покращити систему бухгалтерського обліку, систему фінансової звітності, форми балансу;

- розробка та запровадження раціональних схем документообігу, що дозволяли би своєчасно виконувати поставлені завдання, удосконалення змісту та складу носіїв інформації аналітичного обліку доходів і витрат за стандартами модернізації запропонованими Міністерством Фінансів.

- повна комп'ютеризація - в сучасних умовах програми відповідає вимогам бухгалтерів не в повній мірі, але вона вдосконалюється, змінюється, з'являються її нові версії, однак сперш потрібно позбутися протиріч в законодавстві;

- створювати уніфіковані, організаційні та інформаційні системи, підвищити її оперативність і аналітичність, розробляти нормативно-правового та науково-методологічного забезпечення з процедури наближення методики обліку в бюджетних установах України до міжнародних стандартів. З метою удосконалення організації аналітичної роботи за виконанням кошторису необхідно замінити процес обробки та систематизації первинних документів самими працівниками бухгалтерії на спеціалізовані новітні програми, які б дали можливість оперативного та ефективно обробляти інформацію на електронних носіях;

- доречно також доповнити зміст Положення про облікову політику, що не повністю відображає всі аспекти обліку, з виділенням таких розділів, як: - загальні положення, організаційно-правова форма установи, фінансування, види діяльності установи (основні та додаткові) відповідно до положення про Відділ освіти; - загальні положення організації обліку; - методологічні аспекти об'єктів обліку; - методичні та технічні процедури різних облікових ділянок.

Отже, запропоновані шляхи удосконалення обліку та контролю доходів і витрат в бюджетних установах дадуть змогу підвищити якість та достовірність обліку та якість контролю за доцільним використанням бюджетних коштів, та збільшити ефективність виконання кошторису.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев І. В., Ярошевич Н. Б., Чушак-Голобородько А. М. Бюджетна система: Навч. посібн. - К.: „Хай-Тек Прес", 2007. - 376 с.
2. Атамас П. Й. Основи обліку в бюджетних організаціях: навч. посібник. - Центр навч. л-ри, 2003. - 284 с.

3. Болюх М. А. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ [Текст] : навч. посіб. / М. А. Болюх, А. П. Заросило – К : КНЕУ, 2008. – 344 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навч. посібн. / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця - Житомир: ПП „Рута“, 2004. - 448 с.
5. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: практ. посіб./ Л. Панкевич, М. Зварич, Р. Бойко, Л. Лучечко. - Львів: Аверс, 2001. – 304 с.
6. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування. Навч. посібник / За ред. В. І. Лемішовського. - 3-е вид., доп. і перероб. - Львів: Національний університет „Львівська політехніка“ (Інформаційно-видавничий центр „ІНТЕЛЕКТ“ Інституту післядипломної освіти) „Інтелект-Захід“, 2008. - 1104 с.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
8. Василик О. Д. Бюджетна система України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К: Центр навчальної літератури, 2013. – 544 с.4.
9. Вітвицька Н. Контроль і ревізія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни/ Неоніла Вітвицька, Ольга Кузьмінська; М-во освіти і науки України; КНЕУ. - К.: КНЕУ, 2000. - 165 с.
10. Глосарій термінів, наведених у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку для державного сектору (МСБОДС), – стандарти 1-18 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=80965&cat_id=830245.
11. Горбатовська Ю. Г. Регламентация обліку і аналізу доходів і видатків загального фонду бюджетних установ / Ю. Г. Горбатовська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 7-8. - С. 59-61.
12. Денисюк О. М. Фінансовий аналіз діяльності бюджетної установи / О. М. Денисюк, І. А. Татунь // Матеріали 7-ї міжнар. наук.-практ. конф. - Том 3. Економіка. – ООД, 2011. – С. 32-34.

- 13.Джога Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібник: КНЕУ,2001. – 250 с.
- 14.Дікань Л. Контроль і ревізія: Навчальний посібник/ Лариса Дікань,; М-во освіти і науки України. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 244 с.
- 15.Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік у будівництві: методологія і організація: докт. екон. наук. Задорожний Зеновій-Михайло Васильович. –Тернопіль, 2007– 625 с.
- 16.Заїнчковського О. А. Облік у бюджетних установах: навч. посібник / За заг. ред. О. А. Заїнчковського, Т. М. Сторожук. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. - 535 с
- 17.Замазій С. Облік касових та фактичних видатків у бюджетних установах / С. Замазій // Податки та бухгалтерський облік. 2003. – №32(590). С.14-21.
- 18.Замазій С. Порядок внесення змін до кошторису бюджетних установ і організацій // Податки та бух. облік, 4 серпня 2003 р. - № 62 (620), – С. 36.
- 19.Канева Т. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібн.- 2004. - 180 с.
- 20.Кирилов С. Організація бух обліку на підприємстві // Податки та бух. облік. 21 жовтня 2004 р., - № 85 (747), - С. 3.
- 21.Комаренко А., Дружиніна І., Крупко Д. Документи, які подаються при укладанні трудового договору // Довідник кадровика. Вересень 2004 г. - № 9 (27). - С. 34.
- 22.Корнев М. Пост здав. Пост прийняв (зміна бухгалтера на підприємстві) // Податки та бух. облік. 21 жовтня 2004 р. - № 85 (747). - С. 26.
- 23.Костюк Д., Потапов Е. Відповідальність бухгалтера // Податки та бух. облік. 21 жовтня 2004 р. - № 85 (747). - С. 18.
- 24.Котова С. Класифікація видатків бюджетних установ з урахуванням напрямів надання послуг // Економічний аналіз. – Випуск 9. Частина 2. – 2011. – С. 248-253.7.

- 25.Левицька С. О. Економічна сутність дефініцій використання ресурсів: витрати, видатки, затрати / С. О. Левицька, Л. В. Лук'янчук // Вісник національного університету водного господарства природокористування [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://nuwm.rv.ua/metods/asr/v382ek.html>.8.
- 26.Лемішовський В. І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, національні стандарти, оподаткування та звіт- ність. Навч. посібник / За ред. В. І. Лемішовського. - Львів: ТзОВ „АФ „Західна аудиторська група", 2016. - 1024 с.
- 27.Лобачева І. Ф. Економічний аналіз як передумова формування, управління й контролю фінансової політики бюджетних установ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com/>.
- 28.Лобачева І. Ф. Параметричний аналіз кошторису фінансової установи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com/>.
- 29.Максимчук В. Призначення допомоги і надання соціальних послуг у сфері соціального страхування з тимчасової втрати працездатності // Справочник кадровика. Іюнь 2006 г. - № 6 (46). - С. 78.
- 30.Матвеева В., Замазій С. Все про облік та оподаткування бюджетних організацій. - Х.: Фактор, 2005. - 1024 с.
- 31.Мельник Т. Г. Облік та аудит діяльності бюджетних установ: Навч. посібн. -К.: Кондор, 2009 - 412 с.
- 32.Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку у державному секторі 1 (МСБОДС 1) –Подання фінансових звітів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=80965&cat_id=830249.
- 33.Назарова К. О. Аналіз діяльності бюджетних установ [Текст] : навч. посіб. / К. О. Назарова, Т. А. Кумченко. — К. : КНТЕУ, 2006. – 208 с.
- 34.Нападовська Л.В. Управлінський облік [Текст]: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Л.В.Нападовська. – К. : Книга, 2004. – 544 с

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» затверджений наказом МФУ від 24.12.2013 р. №73 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11>.
36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» затверджений наказом МФУ від 18.05.2012 р. №568 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12>.
37. Облік у бюджетних установах: навч. посібник / За заг. ред. О. А. Заїнчковського, Т. М. Сто- рожук. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. - 535 с.
38. Облік у бюджетних установах: Навч. посібник: - 2-е вид., виправ. / За заг. ред. Леня В.С.- Київ: Каравела, 2016. - 564 с.
39. Павлюк В. Державний фінансовий контроль: Навчальний посібник/ Валерій Павлюк, Віра Сердюк, Шаміль Акаєв,; М-во освіти і науки України, Макіївський економіко-гуманітарний ін-т. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 195 с.
40. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 (зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
41. Про Державний бюджет України на 2017 рік Закон України від 06.12.2012 р. № 5515-VI : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
42. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм постанова Кабінету Міністрів Укрвіни від 31.01.2007 р. № 106 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF>
43. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами

- загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів) [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.
44. Про затвердження форм карток і книг аналітичного обліку суб'єктів державного сектору та порядку їх складання»: Наказ Міністерства фінансів України від від 29.06.2017 р. № 604 (зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0895-17>.
45. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах, державне замовлення та державні закупівлі. /Александров В. Т., Ворона О. І., Германчук П. К., Назарчук О. І., Пет- рашко П. 12, Рубцьова С. М., Стефанюк І. Б., Сушко Н. І., Чечуліна О. О. - К.: НВП „АВТ", 2004. – 528 с.
46. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 2000. - 216 с.
47. Сук Л. Контроль і ревізія: Навчальний посібник для дистанційного навчання/ Леонід Сук, Петро Сук,; Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". - К.: Університет "Україна", 2006. - 274 с.
48. Усач Б. Державний фінансовий Контроль і ревізія: Підручник для студ. вузів/ Богдан Усач,. - 5-е вид., стер.. - К.: Знання-Прес, 20016. - 253 с.
49. Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік та оподаткування: Навч. посібн. / За ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. - Львів: Бухгалтерський центр „Ажур", 2008. - 1112 с.м
50. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. [2-ге вид., перероб. і доп.] / Цал-Цалко Ю. С. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с.
51. Циганова Н. Плануємо показники до кошторису / Н. Циганова // Баланс- бюджет. – 2008. – № 9 (160). – С.11–17.
52. Штурм Р. Бюджет (пер. А.Изгоева). — СПб.: 1907. —158 с.

53. Яришко О. В. Фінансовий аналіз діяльності бюджетної установи / О. В. Яришко, Є. Ю. Ткаченко // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. - № 1. - С. 174-180.

ДОДАТКИ